гр. София 1756, ул.Лъчезар Станчев 5, Sopharma Business Towers, сграда Б, ет. 12
Тел.: 02 810 00 71; ЕИК: 175804945, Email: **info@bakep.org**
http://www.bakep.org

Българска асоциация на консултантите по европейски програми /БАКЕП/

Изх.№ 15-БП-ДР/19.03.2025 г.

ДО:
Г-ЖА ИВА ПЕТРОВА
ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР НА ЕНЕРГЕТИКАТА

ОТНОСНО: НЕОБХОДИМОСТ ОТ ОТПАДАНЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ ТРИМЕСЕЧНИ ОТЧЕТИ ПО ПРОЦЕДУРИ BG-RRP-4.032 "ПОДКРЕПА НА НОВИ МОЩНОСТИ ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ И СЪХРАНЕНИЕ НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ С ИНСТАЛИРАНА МОЩНОСТ ОТ 200 KW ДО 2 MW" И BG-RRP-4.033 "ПОДКРЕПА НА НОВИ МОЩНОСТИ ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ И СЪХРАНЕНИЕ НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ С ИНСТАЛИРАНА МОЩНОСТ НАД 200 KW" И ДРУГИ КАЗУСИ ВЪВ ВРЪЗКА С ФИНАНСОВОТО И ТЕХНИЧЕСКО ОТЧИТАНЕ

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ЗАМ. МИНИСТЪР,

Нашата асоциация е най-сериозната неправителствена организация на консултантите по европейски програми, работеща вече 15 години. В БАКЕП е съсредоточен значим експертен потенциал и колеги с опит както в разработването, оценката и управлението на проектите на бенефициентите, така и на самите оперативни програми.

БАКЕП винаги е помагала на Управляващите органи за взимане на правилни решения. Нашите експерти са с десетки години опит в планирането, подготовката и изпълнението както на проекти, така и на цялостни процедури за бизнеса. Затова считаме, че можем да бъдем много полезни и на Вас като ви предложим обективни, законосъобразни и безкористни решения.

I. С настоящото писмо бихме искали да обърнем вашето внимание на задължителното тримесечно отчитане по процедурите BG-RRP-4.032 и BG-RRP-4.033 и на реалните предизвикателства, с които се сблъскват крайните получатели при изпълнението на проектите, като изложим следните аргументи за отпадане на задължението за подаване на тримесечни финансово-технически отчети (ФТО):

1. **Несъответствие на отчетните периоди с реалното техническо и финансово изпълнение на проектите**
   Отчитането на напредъка в рамките на тримесечни периоди не съответства на естеството на планираните дейности по проекта в хода на изпълнение на инвестиционните проекти. Техническото и финансовото изпълнение на дейностите често зависи от различни външни фактори, включително срокове за производство и доставка на оборудване, строителни дейности и административни процедури, които по никакъв начин не са свързани с

поставените от СНД отчетни периоди (до 31 март, до 30 юни, до 30 септември и до 31 декември). Това води до изкуствено разделяне на периоди на техническо изпълнение и свързаните с него фактуриране и плащане единствено поради факта, че биха могли да попаднат в различни тримесечни периоди. В допълнение, ще има периоди, в които липсва измерим прогрес за отчитане (текат срокове за доставки), а в други моменти интензивността на изпълнението е висока, но изискването за подаване на отчети на фиксирани дати затруднява процеса на отчетност и създава излишни административни пречки, които не отразяват реалния напредък по проектите. Във всеки един от тези случаи, отчетите изискват съществено време за генериране и попълване, независимо дали има дейности или не в този период.

2. **Проблеми с финансовото изпълнение**
   Финансовите разплащания по проектите не съвпадат с фиксираните отчетни периоди. В много случаи фактура може да бъде издадена в края на отчетния период, но съгласно договорните условия с изпълнителя плащането да е отложено с 10 или 20 дни. Това създава сериозен практически проблем, тъй като крайните получатели са задължени да прикачат фактурата към съответния отчет, без да могат да предоставят платежен документ, който ще бъде издаден в следващия отчетен период. В този случай в следващия отчетен период ще липсва фактура, което създава редица несъответствия и проблеми с отчитането.
3. **Затруднения при подаването на финален отчет и завършване на проекта**
   Допълнително усложнение възниква в случаите, когато крайният получател е задължен да подаде междинен отчет в рамките на отчетния период, но малко след това – в рамките на следващия отчетен период – изпълни изцяло проекта. В тази ситуация възниква административна бариера, тъй като подаването на финален отчет е възпрепятствано от процеса на разглеждане на предходния междинен отчет. Съгласно настоящите правила, докато един отчет не бъде разгледан и одобрен и е със статус „В проверка“ в платформата ИСУН, не може да бъде зареден и подаден следващ, което може да доведе до значителни закъснения и конфликт със сроковете за финално отчитане. Тази процедура е особено проблематична, тъй като крайните получатели, които завършват проектите си по-бързо от очакваното, се оказват в ситуация, при която трябва да чакат разглеждането на предходни отчети, преди да могат да подадат окончателния отчет. Това може да доведе до административни затруднения, риск от неспазване на крайните срокове и ненужно забавяне на процеса на изплащане на средствата.

4. **Противоречие с условията на Плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ)**
   По Плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ) не са предвидени междинни плащания, а единствено окончателно плащане след цялостно изпълнение на съответната дейност, включително 100% доставка, монтаж и въвеждане в експлоатация на предвидените активи. В подкрепа на гореизложеното, в момента има редица проекти, които са в съществена фаза на изпълнение и се очаква да приключат дейностите по изпълнението в месец август 2025 г. и респективно да подадат финални отчети. В този контекст задължителното подаване на тримесечни отчети създава допълнителна административна тежест без реална практическа полза. Основната цел на отчетността е осигуряване на прозрачност и контрол върху напредъка на проектите и правилното разходване на средствата. Въпреки това, предвидените тримесечни отчети не допринасят за тези цели, тъй като самата структура на

финансиране по ПВУ не позволява разпокъсано плащане на етапи. Крайните получатели могат да подадат искане за изплащане на средствата едва след приключване на проекта, което прави тримесечната отчетност излишна от гледна точка на финансовия мониторинг.

За да се избегнат подобни ситуации, свързани с реални проблеми при отчитането на проектите, би било целесъобразно да се премахне задължението за тримесечни отчети и да се въведе по-гъвкав механизъм, който да позволява на крайните получатели да отчитат напредъка си съобразно реалния ход на изпълнение на проектите, а не фиксирани отчетни периоди. С оглед на изложените аргументи предлагаме задължението за тримесечни отчети да отпадне и да бъде заменено с:

- Подаване на еднократна прогноза за предстоящите плащания при сключване на договора с изпълнител, която да служи като базова информация за финансовото планиране от страна на Структурата за наблюдение и докладване (СНД) и Министерството на енергетиката, която да осигури необходимата предвидимост на плащанията; Запазване на задължението за подаване на финален технически и финансов отчет едва след окончателно приключване на проекта, когато всички дейности са завършени и всички разходни документи са оформени и налични. По този начин ще се осигури яснота и точност в отчетния процес и ще се намали рискът от несъответствия във финансовите данни.

II. Казуси във връзка с финансово-техническото отчитане, произтичащи от разминаване в начина на бюджетиране в ПИИ и реалното изпълнение:

Бюджетната структура по процедурата предвижда различни видове разходи (Разходи за ДМА, Разходи за ДНА, Разходи за СМР, Разходи за съпътстващи мерки), като всички те трябва да са необходими и пряко свързани с изграждането ЛСС като компонент от комбиниран проект за нови инсталирани мощности за производство на електрическа енергия от слънчева и/или вятърна енергия и за ЛСС.

В хода на изпълнение на проектите, действително извършените разходи (за изграждане на ЛСС) могат да бъдат с различна от планираната бюджетна структура – според сключените договори с изпълнители.

Пример: Всички разходи във връзка с изграждане на ЛСС са заложени в един бюджетен раздел, едно бюджетно перо, с презумпцията, че един изпълнител ще извърши всички дейности, свързани с изграждането ЛСС /в т.ч. доставка на ДМА, ДНА, СМР, съпътстващи мерки/ и ще бъдат заприходени като един актив в счетоводната система на бенефициента.

В хода на изпълнение с оглед ефикасност и ефективност на разходите се стига до частично възлагане на отделни дейности, част от изграждането на ЛСС, към отделни изпълнители.

Аналогично, може да има и обратната ситуация, в проекта да са заложени разходи по отделни бюджетни пера/ раздели, а в хода на изпълнение, всички дейности, свързани с изграждането ЛСС да бъдат възложени на един изпълнител.

Моля, да потвърдите, че независимо от начина на бюджетиране, на етап изпълнение и отчитане, ще се проследява допустимостта на типа разходи, като няма да има пречка за верифицирането им (при условие че отговарят на всички останали изисквания), предвид различието между структурата

на бюджета в проектното предложение и структурата на разходите в реалното изпълнение, според договорите с изпълнителите. Моля да укажете какви изменения следва да се направят с оглед безпроблемното верифициране на разходите.

III. Етапни цели:

От бенефициентите се очаква да представят Доказателства за изпълнение на следните етапи в предвидените срокове:

- поръчан е подходящият(ите) трансформатор(и) за високо/средно напрежение: не по-късно от 28 февруари 2025 г.;

- всички разрешителни за строеж както за ВИ, така и за ЛСС, както са посочени в предложението, са получени: не по-късно от 31 март 2025 г.;

- подписан е договор за строителство и строителството на ВИ и ЛСС е започнало: не по-късно от 30 април 2025 г.;

- осигурено е финансиране за реализиране на проектното предложение не по-късно от 30 април 2025 г.“

Предвид периода на сключване на договорите и стартиране на дейностите по проектите за голямата част от бенефициентите след тази дата, посочените срокове са рискови и в много случаи – невъзможни да бъдат спазени, още повече, че бенефициентите са зависими от външни фактори – държавни институции, кредитни институции и други.

При настоящото положение изпълнението на ВСИЧКИ подадени проекти по процедури BG-RRP-4.032 "Подкрепа на нови мощности за производство на електроенергия от възобновяеми източници и съхранение на електроенергия с инсталирана мощност от 200 kW до 2 MW" и BG-RRP-4.033 "Подкрепа на нови мощности за производство на електроенергия от възобновяеми източници и съхранение на електроенергия с инсталирана мощност над 200 kW" е поставено в риск от неспазване на сроковете, което, от своя страна, е изискване за осъществяване на изплащането на договореното финансиране.

Остават в сила и казусите с „Електроразпределение – Юг“ АД и „Електроразпределение – Север“ АД, за които информирахме през м. декември, 2024 с наше писмо с наш Изх.№ 44-БП-ДР/18.12.2024 г, с ваш изходящ номер 44-БП-ДР и регистриран с входящ номер Е-92-00-1327.

Продължават спънките при издаване на допълнителни споразумения за регистриране на съоръжение за съхранение на електрическа енергия, а бенефициентите имат задължение да представят всички разрешителни за строеж както за ВИ, така и за ЛСС не по-късно от 31 март 2025 г., което не е възможно без подписано споразумение с електроразпределителното дружество.

В тази връзка, настояваме заложените срокове, описани по-горе, да отпаднат изцяло, като остане валиден единствено крайният срок за изпълнение на инвестициите, което ще осигури значително по-благоприятни условия за изпълнение на дейностите от бенефициентите и ще гарантира успешно приключване на значително по-голям брой проекти.

Друг вариант е изменяне на заложените срокове както следва:

- поръчан е подходящият(ите) трансформатор(и) за високо/средно напрежение: не по-късно от 30 април 2025 г.;

- всички разрешителни за строеж както за ВИ, така и за ЛСС, както са посочени в предложението, са получени: не по-късно от 31 юли 2025 г.;

- подписан е договор за строителство и строителството на ВИ и ЛСС е започнало: не по-късно от 30 септември 2025 г.;

- осигурено е финансиране за реализиране на проектното предложение не по-късно от 30 септември 2025 г.“

Бихме искали да предложим определянето на координатори по проектите, с оглед по лесната и бърза комуникация и безпроблемното изпълнение на проектите. Липсата на комуникация в процеса по изпълнение генерира забавяне, както и повишава риска от грешки.

Предвид, че вече по-голямата част от договорите с бенефициентите са сключени и са в изпълнение, считаме, че е от съществено значение във възможно най-кратък срок да бъде публикувано ръководство за изпълнението им. Липсата на такъв документ е предпоставка за изпълнение на дейности по начин, който в последствие би се оказал неправилен. В ръководството би било добре да бъдат съобразени и описани решенията на всички казуси, представени по-горе, особено по отношение на периодите на отчетност и заложените срокове за ключови дейности.

В очакване на Вашето становище.

Kristina Hristova Tsvetanska

Digitally signed by Kristina Hristova Tsvetanska
Date: 2025.03.19 16:18:18 +02'00'

гр. София, 19.03.2025 г. Оставам с уважение,

КРИСТИНА ЦВЕТАНСКА
Председател на УС на БАКЕП